APORTUL INSTITUȚIILOR DE CERCETARE ISTORICĂ DIN MOLDOVA LA REALIZAREA MUZEULUI DE ISTORIE AL R. S. ROMÂNIA

M. PETRESCU-DÎMBOVIȚA

În colecțiile celui mai mare și mai frumos muzeu de istorie din țară, Muzeul de istorie al R.S. România, se află numeroase piese arheologice descoperite în urma cercetărilor efectuate, îndeosebi cu începere din 1949, de către arheologi de la Institutul de istorie și arheologie „A. D. Xenopol" și Universitatea „Al. I. Cuza" din Iași, singuri sau în colaborare cu muzeografi de la muzeele de istorie din Moldova.

Astfel, referitor la orînduirea comunei primitive, un loc aparte îl ocupă ceramica pictată și plastica de tip Cucuteni, provenind din săpăturile efectuate în așezările de la Trușești—Botoșani și Valea Lupului—Iași, ambele remarcabile prin bogăția și frumusețea materialelor neolitice descoperite.

În ceea ce privește perioada de tranziție de la neolitic la epoca bronzului, sînt semnificative descoperirile de vase din mormintele în cutii de piatră de la Dolhești Mari—Fălticeni și din așezările de la Uricani—Iași, aparținînd grupurilor amforelor sferice și Horodiștea—Folești, pătrunse pe teritoriul Moldovei dinspre nord și est.

Epoca bronzului este ilustrată și ea prin unele piese caracteristice descoperite de arheologii ieșeni, în colaborare cu muzeografi de la Tecuci și Focșani, prin săpăturile efectuate în așezările culturii Monteoru de la Terchești și Cîndești—Vrancea, precum și în acelea ale culturii Noua, de la sfîrșitul acestei epoci de la Bărboasa și Tăvădărești—Bacău. La acestea se adaugă mai multe piese din bronz din depozitele de la sfîrșitul epocii bronzului de la Rădeni—Iași, achiziționate de muzeul din Iași.

Un alt important depozit de bronzuri din colecțiile Muzeului de istorie al R.S. România este acela de la Ilișeni—Suceava, obținut de la muzeul din Suceava.

Din prima epocă a fierului fac parte cîteva obiecte caracteristice, din depozitul de la Bîrlad—Trestiana, necropola de la Stoicani—Galați, precum și un pumnal scitic de tip akinakes de la Măcișeni—Galați, piese studiate de arheologii din Iași și muzeografii de la Bîrlad.

În continuare, din perioada de tranziție de la prima la a doua epocă a fierului, datează importantul tezaur traco-getic de obiecte de aur de la Băiceni—Iași, din sec. IV î.e.n. în greutate de peste 2 kg, remarcabil prin frumusețea coifului și a pieselor decorative de harnașament, aparținînd unui condu-

https://biblioteca-digitala.ro

cător, al cărui sediu nu este deloc exclus să fi fost în așezarea întărită de pe înălțimea Cătălina de la Cotnari — Iași. Tezaurul acesta, descoperit în 1960, cu prilejul lucrărilor agricole din zona respectivă, și recuperat de arheologii ieșeni, a fost recent restaurat la București, constituind astăzi un punct de atracție pentru vizitatorii Muzeului de istorie al R.S. România. Aproximativ din aceeași vreme datează și piesele de harnașament de aur dintr-un tezaur descoperit în 1967 de arheologii ieșeni, cu prilejul săpăturilor de mai mare amploare, efectuate de către aceștia, în colaborare cu muzeografi din Botoșani, în cuprinsul cetății 2 din marele complex întărit cu puternice valuri de pămînt și șanțuri de la Stănceşti — Botoșani.

La rîndul ei, perioada de înflorire a culturii daco-getice (sec. I î.e.n. — I e.n.) este ilustrată în muzeu prin ceramică, unelte agricole și piese de podoabă, descoperite de arheologii ieșeni, în colaborare cu muzeografi din Piatra-Neamț, în cetatea dacică cu palisadă, ziduri de piatră și sanctuare de pe înălțimea Bîtca Doamnei de la Piatra-Neamț, care cetate prin caracteristicele ei se aseamănă aproape întru totul cu cele dacice din Munții Orăștiei.

Pentru vremea corespunzătoare provinciei romane Dacia, prezintă interes ceramica din așezările de la Todireni — Ceair, Suceava — Șcheia și din alte locuri din Moldova, descoperită de arheologii ieșeni și muzeografii din Suceava.

Perioada următoare, în care a avut loc procesul de formare a poporului român și a limbii române, astăzi din ce în ce mai binecunoscută din punct de vedere arheologic pe teritoriul Moldovei, este reprezentată prin descoperiri de ceramică, unelte, obiecte de podoabă și de îmbrăcăminte din mormintele sarmatice de la Bîrlad — Școala de tractoriști, Vlăsinești — Botoșani, din așezările și necropolele culturii Sîntana de Mureș — Cerneahov (sec. IV e.n.), de la Valea Seacă — Bîrlad, Miorcani — Botoșani, Ciocani — Pietriș și Doina — Girov — Neamț, precum și prin unele obiecte din așezări din vremea coabitării populației autohtone și slave de la Șipot — Suceava, Lozna — Dorohoi, Hlincea și Spinoasa — Iași, Dodești și Dănești — Vaslui.

Din descoperirile privitoare la perioada formării poporului român și a limbii române, atrag atenția în mod deosebit piesele din atelierele de prelucrat piepteni din corn de cerb, din vremea culturii Sîntana de Mureș — Cerneahov, de la Valea Seacă — Bîrlad, unde, prin săpăturile efectuate pînă în prezent de muzeul din Bîrlad, s-au dezvelit 11 asemenea ateliere, ceea ce reprezintă un centru meșteșugăresc specializat pentru aceste obiecte. De asemenea, prezintă interes și fibula digitată de la Drăgușeni — Botoșani (sec. VI), achiziționată de muzeul din Botoșani.

În sfîrșit, cercetările arheologice, efectuate de arheologii din Iași și din alte orașe ale Moldovei, au contribuit și ele, în bună măsură, la obținerea, în condiții ș iințifice, a unor importante materiale din vremea orînduirii feudale, aflate astăzi în colecțiile Muzeului de istorie al R.S. România. În această privință, se remarcă descoperirile de ceramică, unelte, arme și piese de harnașament din feudalismul timpuriu (sec. XI — XIV) de la Răducăneni — Huși, Lunca-Dorohoi, Piatra-Neamț — Bîtca Doamnei și Hurghișca — Suceava, precum și, îndeosebi, cele două tezaure de obiecte de podoabă de argint, de origine locală, bizantină și orientală de la Vovrieşti — Iași și Oțeleni — Vaslui din sec. XIII, datate printre altele și prin monedele tătărăști de argint din inventarul tezaurului de la Oțeleni. La acestea se adaugă și ceramică, unelte, arme, cahle și plăci decorative din feudalismul dezvoltat (sec. XV — XVII) de la Baia, Suceava, Iași și Bacău, precum și tezaurele monetare din sec. XVI — XVIII de la Suceava, Sălişte — Mileanca, Miorcani și Ștefănești, Botoșani, achiziționate de muzeul din Suceava.

În încheiere, din cele de mai sus rezultă cu pregnanță importanța cercetărilor efectuate de arheologii ieșeni și de personalul științific al muzeelor de istorie din Moldova, în ultimii 25 de ani, la constituirea expoziției de bază a Muzeului național de istorie. Desigur că această expoziție va spori și se va îmbunătăți continuu prin activitatea de cercetare științifică desfășurată de către acest muzeu în Moldova.

RÉSUMÉ

L'auteur s'occupe de l'apport des institutions de recherche de la Moldavie à la constitution des collections du Musée d'Histoire de la R.S. Roumanie en présentant les principales pièces découvertes par les archéologiques moldaves et qui font partie du patrimoine de ce nouveau musée.

https://biblioteca-digitala.ro